

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stiker), 17 aug. 1952

Mede voor Minuor.

Referte Uw telegram No. 49.

Inderdaad lijkt het voorstel om de Blitar/Talisse wapenen aan de RI te verkopen weinig aantrekkelijk. Ik zou mijn opvatting aldus willen formuleren:

1. Ik moge in de eerste plaats in herinnering brengen, dat de Nederlandse Regering begonnen is met een zeer krachtige houding aan te nemen, welke zelfs resulteerde in een weigering de Supomobesprekingen aan te vangen alvorens de wapenen waren teruggegeven. Ik geloof dat het der RI-Regering een pak van het hart was, dat wij de toenmalige Indonesische reactie voldoende achtten om deze besprekingen niet langer op te houden.
2. Toen deze eerste Indonesische reactie evenwel niet door daden werd gevolgd, hebben wij bij nota van 14 Februari f.i. verwachting uitgesproken, dat de RI de teruggave van de goederen zou kunnen goed vinden avant 1 Maart: zo niet dan zouden wij de zaak brengen voor het Uniehof of, zo de RI zulks prefereerde, bij een andere internationale instantie. Waar wij ons ervan overtuigd konden houden, dat het Uniehof voor de RI inacceptabel zou zijn, aanvaardden wij daarbij het risico verbonden aan een eventuele uitspraak van bedoelde andere internationale instantie, waarbij de gehele status van Nieuw-Guinea ter sprake zou kunnen komen.
3. Daarna hebben wij verder aanvaard de door de RI opgeworpen exceptie van de inmiddels plaats gehad hebbende Indonesische kabinetscrisis. Toen het kabinet Wilopo was geformeerd, kwamen wij wel terug op de zaak, maar wij voerden ons dreigement niet uit, wat feitelijk verzwakking van positie betekende. Of de RI heeft geconcludeerd, dat wij een internationaal geding, achteraf gezien, toch niet aandurfd, weet ik niet.
4. Niet zou het mij verwonderen als de Indonesische Regering ervan uitgaat, dat de Westelijke Mogendheden in het huidige tijdsgewricht ongaarne de Nieuw-Guineakwestie in internationaal verband opgerakeld zullen zien en dat zij aanneemt, dat een initiatief van Nederland in dien zin, en daarop zou het aanbrengen van het wapengeschil kunnen neerkomen, als zodanig een slechte beurt voor Nederland zou zijn.
5. Aan deze opvatting zou nieuw voedsel worden gegeven, indien wij thans zouden aanbieden de goederen aan de RI te verkopen.
6. Hoezeer ik ook aan Uw kant sta, dat het aanhangig maken van de zaak bij een internationale instantie voor Nederland een aleatoir aspect heeft, U spreekt zelfs van 'geen kans op bevredigende oplossing', lijkt mij toch wel ver te gaan de opvatting, dat genoeg moet worden genomen met elke oplossing die een einde maakt aan dit voortslepend conflict. Tegen de gesuggereerde voorstelling tegenover de RIS, dat wij in de wapenen niet meer geïnteresseerd zijn, zie ik als ernstig bezwaar dat het hier mijns inziens nooit in de eerste plaats is gegaan om de wapenen als zodanig, maar om het principe. Overigens zal het argument dat wij de wapenen in Nieuw-Guinea niet meer nodig hebben omdat wij de leemte inmiddels al hebben aangevuld, mijns inziens de Indonesiërs prikkelen, bang als zij toch reeds zijn, dat Nieuw-Guinea als een offensieve springplank wordt ingericht.
7. Een complicatie zou verder nog worden, dat onder de bewuste goederen zich ook nog bevinden andere zaken dan wapens en aan particulieren toebehorende goederen, om niet te spreken van de door U bedoelde eis tot schadevergoeding, waarvan inwilliging voor de RI zou neerkomen op erkenning van onrechtmatigheid van haar daad. Het geheel zou mijns inziens hoogstens leiden tot een onverkwikkelijke afrekening met allerlei Indonesische chicanes, waardoor ons grootste bezwaar,

de onrechtmatige handelwijze van de RI-Regering, geheel naar de achtergrond zou worden gedrongen. En wat, indien de RI ons aanbod zou afslaan?

8. Daarbij komt, dat wij nog steeds wachtende zijn het antwoord op onze laatste nota van 2 Augustus. Wij zouden mijns inziens onze positie verzwakken door thans a priori aan te nemen, dat de RI de goederen toch niet zal teruggeven, vooral na de bemoedigende persoonlijke reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken. Hoewel ik zeker de waarde van deze reactie niet hoog zou willen aanslaan, zou ik toch nog niet volkomen willen ecarteren de mogelijkheid, dat tot teruggave van de goederen zou worden besloten.

9. Op al deze overwegingen zou ik willen adviseren het gedachte aanbod in ieder geval nog op te schorten, waarbij ik tevens denk aan de mogelijkheid, dat enige souplesse van onze kant in deze aangelegenheid bij toekomstige onderhandelingen met de RI-Regering over de gehele verhouding tussen onze beide landen, waar onze ernstige klachten mijns inziens het hoofdpunt der besprekingen zullen moeten uitmaken, wellicht een troef zou kunnen uitmaken, waarvan de waarde zou kunnen uitgaan boven het bedrag, dat de RI tenslotte eventueel bereid zou zijn te betalen.

Gaarne Uw reactie mede in verband met een dezer dagen te verwachten gesprek met Goedhart.